Prof. UWM, dr hab. Joanna Szydłowska
Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej
Wydział Humanistyczny
UWM w Olsztynie

Olsztyn, 4 września 2023 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej pani mgr Marty Wiśniewskiej pod tytułem
Warmia i Mazury w polskim reportażu ćwierćwiecza 1990-2015.
Doświadczenie-pamięć-tożsamość

Pani mgr Marta Wiśniewska jest studentką studiów doktoranckich w dyscyplinie literaturoznawstwo na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Pod moją opieką przygotowała dysertację doktorską zatytułowaną *Warmia i Mazury w polskim reportażu ćwierćwiecza 1990–2015. Doświadczenie – pamięć – tożsamość.*

Pani mgr Marta Wiśniewska to młoda badaczka, która konsekwentnie poszerza swoje doświadczenia w pracy naukowej, doskonali warsztat. W trakcie przygotowań dysertacji Doktorantka opublikowała dwa artykuły naukowe w periodykach z listy ministerialnej problemowo związane z prowadzonymi badaniami; głosiła referaty na pięciu konferencjach naukowych – w jednej o zasięgu międzynarodowym. Pani mgr Marta Wiśniewska była również aktywna w obszarze współpracy z mediami akademickimi; prowadziła zajęcia dydaktyczne na kierunku Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna.

W mojej opinii przedkładana Radzie Naukowej Dyscypliny Literaturoznawstwo na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie praca mgr Marty Wiśniewskiej jest wartościowym merytorycznie projektem naukowym. Doktorantka pokazała tu aparat naukowy, który doskonalił się podczas trwania studiów doktoranckich i kolejnych faz realizacji zadania badawczego. Doktorantka udowodniła umiejętność planowania etapów procesu naukowego, umiejętnie radziła sobie z doborem technik badawczych; trafnie formułowała pytania i problemy badawcze; stawiała wnioski na podstawie rzetelnie przeprowadzonych analiz. W sensie źródłowym praca oparta jest na sumiennej i rozbudowanej kwerendzie i wykorzystaniu najnowszej literatury naukowej.

Praca ma charakter interdyscyplinarny, co implikowane jest specyfiką przedmiotu badań (reportażu) oraz zakresem problemowym pracy (*differentia specifica* pogranicza kulturowego – Warmia i Mazury). To dlatego instrumentarium naukowe, do którego odwołuje

się mgr Marta Wiśniewska jest bardzo różnorodne i obejmuje m.in. takie dyscypliny jak literaturoznawstwo, prasoznawstwo, kulturoznawstwo, socjologia, politologia.

Opiniowana praca składa się z czterech merytorycznych rozdziałów. Pierwszy dotyczy statusu gatunku reportażowego, przedstawia historię gatunku i jego współczesne transformacje formalne, rekonstruuje fundamentalne dyskusje związane z warsztatem reportera, odnosi się również do dorobku reportażowego związanego tematycznie z Warmią i Mazurami. Drugi rozdział tropi reportażowe konceptualizacje rzeczywistości historycznej na Warmii i Mazurach, zwłaszcza dotyczące dramatycznych wydarzeń tużpowojennych takich jak wysiedlenia i przesiedlenia, gwałty, szaber; podnosi problem zderzenia kultur i roli (nie)pamięci w procesie adaptacji i asymilacji. Trzeci rozdział dotyczy bardzo aktualnego problemu tożsamości mieszkańców regionu. Autorka rekonstruuje opinie socjologów, przywołuje głosy intelektualistów budujących w regionie nowe wspólnoty lokalne i hiperlokalne, inspiruje się myślą spod znaku nowego regionalizmu i szuka dla tych refleksji ekwiwalentu w materii tekstów reportażowych. Ostatni rozdział podnosi problematykę krajobrazu kulturowego regionu pogranicza, zmiennej perspektywy aksjologicznej warunkowanej tak czasem biologicznym (aspekt generacyjny portretowanych bohaterów), jak i wymiarem polityczno-historycznym (niuanse polityki informacyjnej). Tu także znajduje się opowieść o Warmii i Mazurach jako regionie w wymiarze ekonomicznym, społeczno-kulturowym, turystyczno-ekologicznym.

Mgr Marta Wiśniewska udowodniła, że jest naukowczynią zdolną do samodzielnego namysłu badawczego i do rozwiązywania problemów badawczych. Jej rozprawa doktorska jest logicznie skonstruowana, a wyniki badań przedstawione są w sposób przejrzysty i uporządkowany. W sensie merytorycznym praca Doktorantki jest próbą dopisania kolejnych rozdziałów bogatej historii polskiego reportażu o Warmii i Mazurach po 1945 roku.

W mojej opinii przedłożona Radzie Naukowej Dyscypliny Literaturoznawstwo praca mgr Marty Wiśniewskiej *Warmia i Mazury w polskim reportażu ćwierćwiecza 1990–2015. Doświadczenie – pamięć – tożsamość* spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim.

Promotor
prof. UWM. dr hab. Joanna Szydłowska

Olsztyn, 4 września 2023 r.